24.4.2017

LEX MALMI - Laki Helsinki-Malmin lentopaikasta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Helsinki-Malmin lentopaikasta. Lain keskeinen sisältö on Helsingissä sijaitsevan Helsinki-Malmi lentopaikan toiminnan ja kulttuuriympäristöarvojen turvaaminen lailla. Lailla säädetään myös kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien omistussuhteista, siten kuin niillä on yhteys Helsinki-Malmin lentopaikkaan.

Kansalaisaloitteen mukaan valtio voisi pakkolunastaa Malmin lentokentän alueen Helsingiltä tai asettaa sitä koskevia rajoituksia. Lakiesityksen mukaan esitys ei ole ristiriidassa kunnallisen itsehallinnon kanssa, eikä omaisuudensuojan näkökulmasta ristiriidassa perustuslain kanssa.

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2015–2018 (3.4.2014) linjattiin, että Malmin lentokenttä otetaan asuntokäyttöön ja että valtion toiminnot lopetetaan kenttäalueella mahdollisimman nopeasti, viimeistään vuoteen 2020 mennessä. Tämän lisäksi valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen sopimus suurten infrastruktuurihankkeiden tukemisesta ja asumisen edistämisestä hyväksyttiin Valtioneuvoston yleisistunnossa 20.11.2014. Sopimukseen kirjattiin, että valtio lopettaa toimintonsa Malmin lentoasemalla vuoden 2016 mutta viimeistään vuoden 2020 loppuun mennessä, jonka jälkeen alue palautuu Helsingin kaupungin käyttöön.

Vuodesta 2000 lähtien on laadittu lukuisia selvityksiä Helsinki-Malmin lentokenttää korvaavista järjestelyistä sekä yleisilmailun sijoittumismahdollisuuksista. Haasteena on ollut se, että uudelle lentoasemalle ei ole löytynyt realistista liiketoiminta-mallia. Lisäksi haasteina ovat olleet muun muassa riittävän pitkän yhtenäisen maakaistaleen löytäminen sekä kaavoitus- ja omistuskysymykset.

Helsinki-Malmin lentoaseman maa-alueet ja kiinteistöt ovat siirtyneet Helsingin kaupungin hallintaan vuoden 2017 alusta ja Finavia on vetäytynyt toimintoineen kentältä. Helsingin kiinteistölautakunta on vuokrannut Malmin kentällä sijaitsevan alueen Malmin lentokenttäyhdistys ry:lle valvomattoman lentopaikan pitämistä sekä harraste- ja yleisilmailutoimintaa varten. Vuokra-aika päättyy viimeistään vuoden 2019 lopussa. Alueen rakentaminen asuntotarkoituksiin on tarkoitus käynnistää vuonna 2020. Helsinki-Malmin lentoasemanalueen käytöstä päättää jatkossa Helsingin kaupunki.

Helsingin tavoitteena on rakentaa laaja asuinalue yritystoimintoineen Malmille, keskeiselle paikalle, jo valmiiksi hyvien liikenneyhteyksien äärelle. Tavoitteena on vahvistaa Helsingin seudun toimivuutta ja kilpailukykyä, lisätä seudun asuntotuotantoa ja sen edellytyksiä sekä vahvistaa metropolipolitiikan kansallisten tavoitteiden toteuttamista maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän kehittämisessä. Malmin lentokenttä on Helsingin uuden yleiskaavaluonnoksen merkittävin uusi rakentamisalue ja sillä on suuri merkitys kasvavan Helsingin asuntotuotannolle.

Lex Malmi -lakialoitteesta ei käy ilmi, että mikä taho ylläpitäisi lentoasemaa, jos valtio esityksen mukaisesti lunastaisi lentoaseman. Finavialla ei ole jatkossa edellytyksiä lentoasemaliiketoiminnan jatkamiseen Helsinki-Malmilla. Finavialla ei ole lain asettamaa velvoitetta lentoaseman ylläpitämiseksi vuoden 2016 jälkeen. Malmin ei katsota kuulu-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

van lentoasemaverkkoon, sillä siltä ei ole säännöllistä reittiliikennettä, se ei ole yhteistoimintalentoasema, eikä siellä harjoiteta sotilasilmailua.

Jos Malmin lentoaseman toiminta lakiesityksen mukaisesti säilyisi, Malmin kentän ja rakennusten omistajan ja mahdollisen lento-operaattorin tehtäväksi tulisi arvioida, miten kentän toiminta ja lennonvarmistuspalvelut jatkossa toteutetaan. Finavialta olisi mahdollista tarvittaessa ostaa palveluita.

Lentokenttäalueen pakkolunastus Helsingin kaupungilta valtion omistukseen muuttaisi maa-alueen omistussuhdetta, mutta ei suoraan vaikuttaisi siihen, mitä toimintoja kaupunki alueelle kaavoittaisi. Lakiesityksen mukaan Valtioneuvostolla tai asianomaisella viranomaisella olisi oikeus asettaa pysyviä tai määräaikaisia rajoituksia lentopaikan ydin-, viereisille tai ympäröiville alueille. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että esityksellä vaikutetaan kaupungin kaavoitukseen, mikä on oleellinen osa kunnallista itsehallintoa.

Omaisuuden pakkolunastuksesta tulisi maksaa täysi korvaus omistajalle. Lakiesityksen pohjalta ei kuitenkaan pysty arvioimaan, että mikä Malmin lentopaikasta valtiolle aiheutuva kohtuullinen korvaussumma olisi kaupungin menettäessä asuinrakentamiseen tarkoitettua tonttimaata.

Selkein vaihtoehto lentoaseman säilyttämiseksi olisi valtion ja Helsingin kaupungin välinen sopimus mahdollisista kompensoivista maa-alueista. Haasteena on, että valtiolla ei ole asuinrakentamiselle käytettäviä houkuttelevia maa-alueita Helsingissä. Helsingillä on kova tarve uudelle asuntotuotannolle. Molempia osapuolia tyydyttävän sopimuksen aikaansaaminen voi olla haastavaa.

Mikael Nyberg
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi